

INDEKS DOP-a

DRUŠTVENO ODGOVORNO POSLOVANJE U HRVATSKOJ

Komparativni pregled nalaza 2008.-2010.

Marina Škrabalo i Nives Miošić, MAP Savjetovanja;
doc. dr. sc. Mislav Ante Omazić, EFZG

6. lipnja 2011.

Sadržaj prezentacije

- O Indeksu DOP-a u Hrvatskoj
- Pregled sudjelovanja kompanija po godinama
- DOP i poslovna izvrsnost
- Integracija DOP-a u poslovnu strategiju
- Ostvarenost po kategorijama Indeksa
- Područja poboljšanja i najbolje prakse
- Budućnost Indeksa za DOP

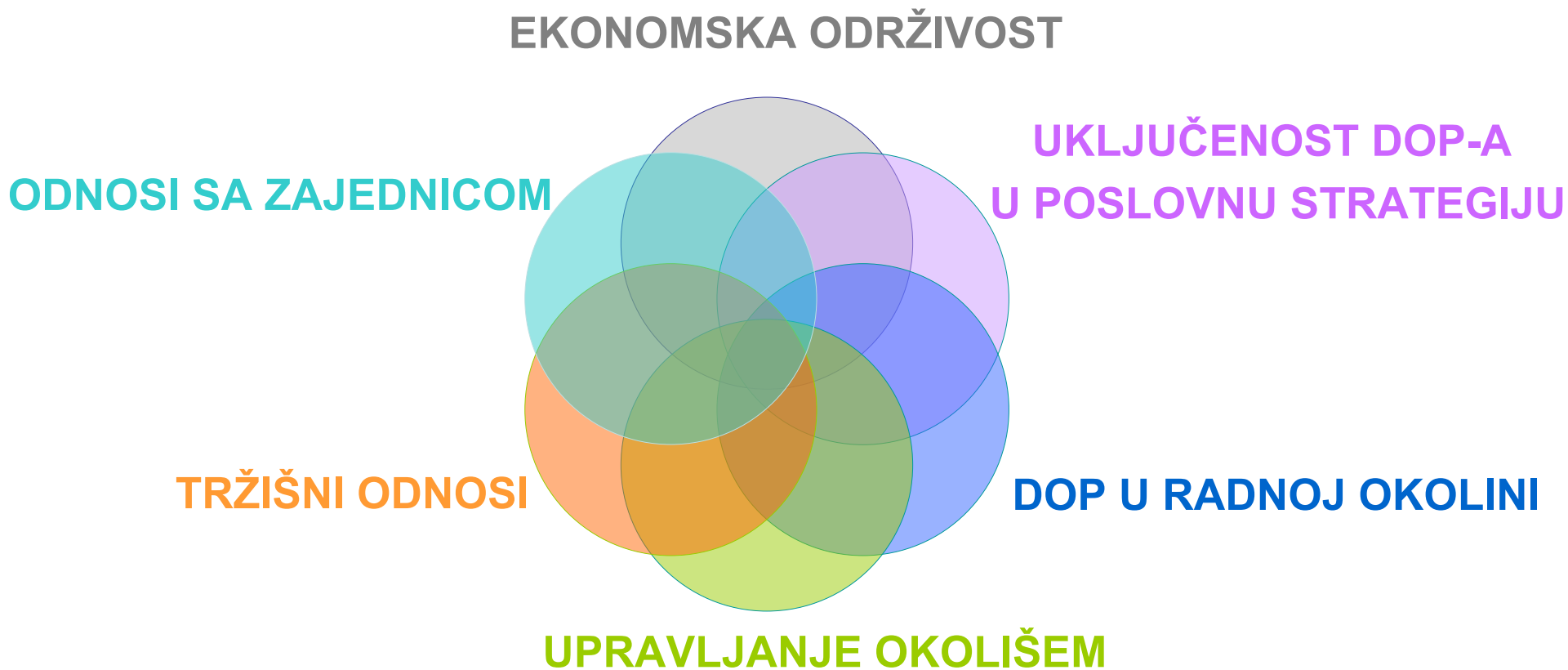
Indeks DOP-a – svrha i ciljevi

- omogućiti pouzdanu godišnju usporednu procjenu poslovno najuspješnijih hrvatskih poduzeća s obzirom na njihovu odgovornost i primjenu načela održivog razvoja
- afirmirati najbolje domaće prakse – dodjela godišnje nagrade
- popularizirati DOP u poslovnoj zajednici, medijima i široj javnosti
- sudioničkim kompanijama olakšati proces interne analize, planiranja i izvještavanja o DOP-u i održivom razvoju
- potaknuti uzajamno učenje i unapređenje odgovornog poslovanja među što većim brojem hrvatskih poduzeća
- pratiti trendove razvoja DOP-a u hrvatskom kontekstu

Kako je nastao Indeks DOP-a?

- Inicijativa s 1. Nacionalne konferencije o društveno odgovornom poslovanju – Agenda 2005 (prosinac 2004.)
- Projekt je rezultat inicijativa HR PSOR-a i Zajednice za DOP pri HGK – veljača 2007.
- Potpisan sporazum o suradnji i okupljen multidisciplinarni tim domaćih stručnjaka i stručnjakinja za izradu metodologije – veljača 2007.
- Projekt su podržali USAID (AED) i UNDP
- Stručna potpora i prijenos iskustva Business in the Community (BITC), Velika Britanija - *Corporate Responsibility Indeks*
- Ericsson Nikola Tesla – ključni korporativni partner u pilot fazi projekta – donacija aplikacije za on-line popunjavanje upitnika
- Logističku potporu pruža HGK

Dimenzije Indeksa DOP-a

Metodologija Indeksa DOP-a

opredjeljenje + sustavnost + izvedba + transparentnost

- Teme i pokazatelji unutar svake dimenzije s obzirom na kriterije
  - relevantnosti za procjenu društvene odgovornosti i održivog razvoja
  - dostupnosti i provjerljivosti informacija
- Temeljni izvor informacija – **poslovni podaci** za prethodnu (neposredno okončanu) fiskalnu godinu
- U Indeksu sudjeluju poduzeća koja se kvalificiraju za Zlatnu kunu – fokus na **ekonomski održiva (uspješna) poduzeća**

Indeks DOP-a – prilika za učenje i procjenu ekonomski uspješnih

	Sva poduzeća koja su predala fin. izvještaje FINA, 2009.	<i>Poduzeća u Indeksu DOP-a, 2009.</i>
Prosječni udio izvoza poduzeća u ukupnim prihodima	13%	23%
Prosječna mjesečna plaća	4.634,00 kn	6.070,34 kn
Prosječni prihod po zaposlenom	689.644,00 kn	1.089.637,11kn

Metodologija Indeksa DOP-a

opredjeljenje + sustavnost + izvedba + transparentnost

- Indeks treba biti PRISTUPAČAN i POUZDAN alat za procjenu praksi ali i za edukaciju i napredak
- Svih šest područja ima jednaku relativnu vrijednost (težinu) - ostvarenost unutar svake od 6 dimenzija 0 -100% (600 bodova)
- Dodatno - kvalitativna komisijska procjena sadržaja odgovora na otvorena pitanja

Primjer pitanja

- Mjerite li utjecaj vašeg poslovanja na okoliš?
  - a) Da, sustavno pratimo utjecaj na okoliš
  - b) Da, povremeno, prema procjeni određenog rizika
  - c) Ne

- Ako DA, opišite koje utjecaje na okoliš i kojom učestalošću mjerite

- ✓ Ekonomičnost ispunjavanja i obrade upitnika
  - ✓ Usporedivost odgovora
- zatvoreno pitanje
više opcija odgovora*

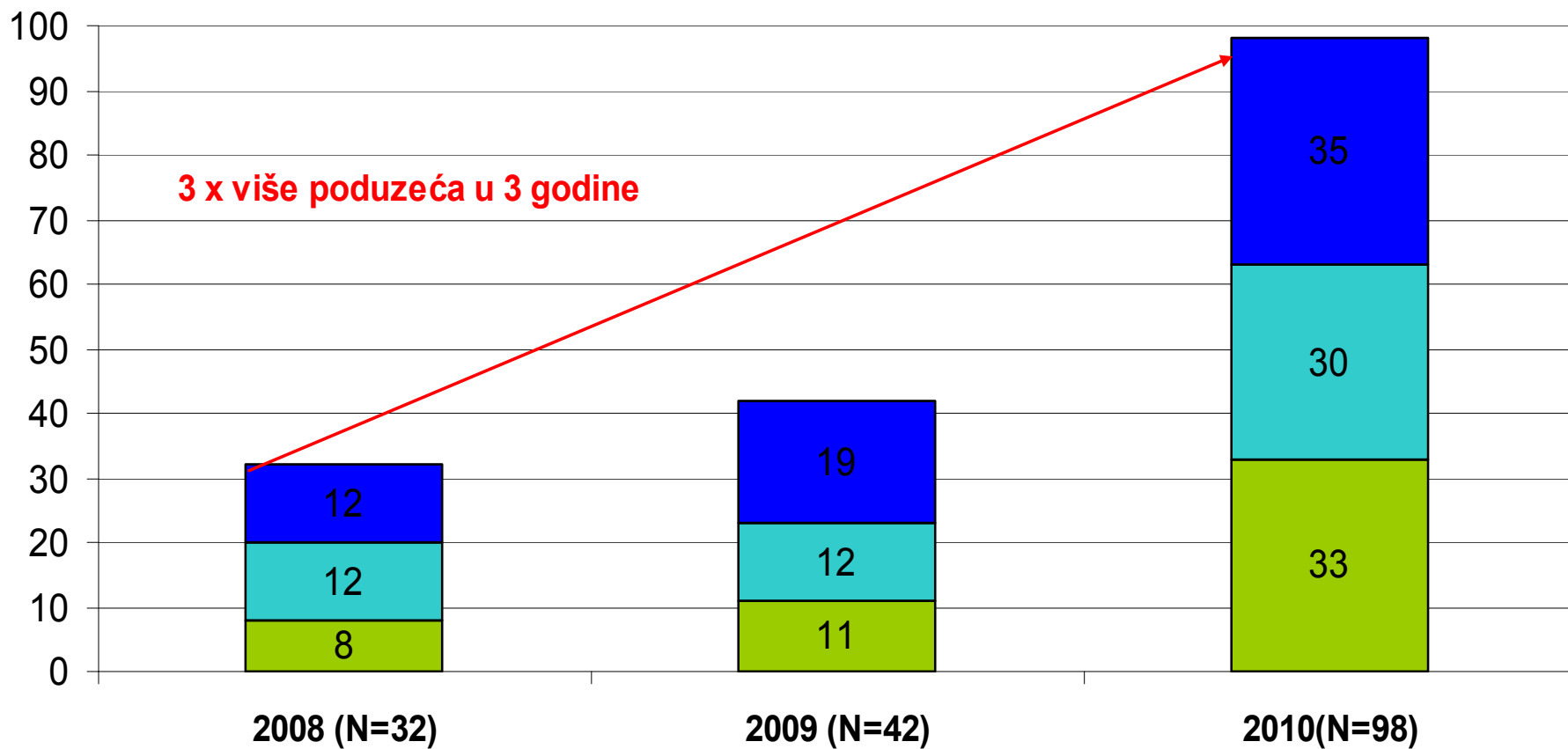

- ✓ Vjerodostojnost odgovora
  - ✓ Prepoznavanje dobrih praksi
  - ✓ Transparentnost
- otvoreno pitanje
zahtjevi za navođenjem izvora
informacija (dokumenata)*

- 1, 0, 1 ili 2 boda

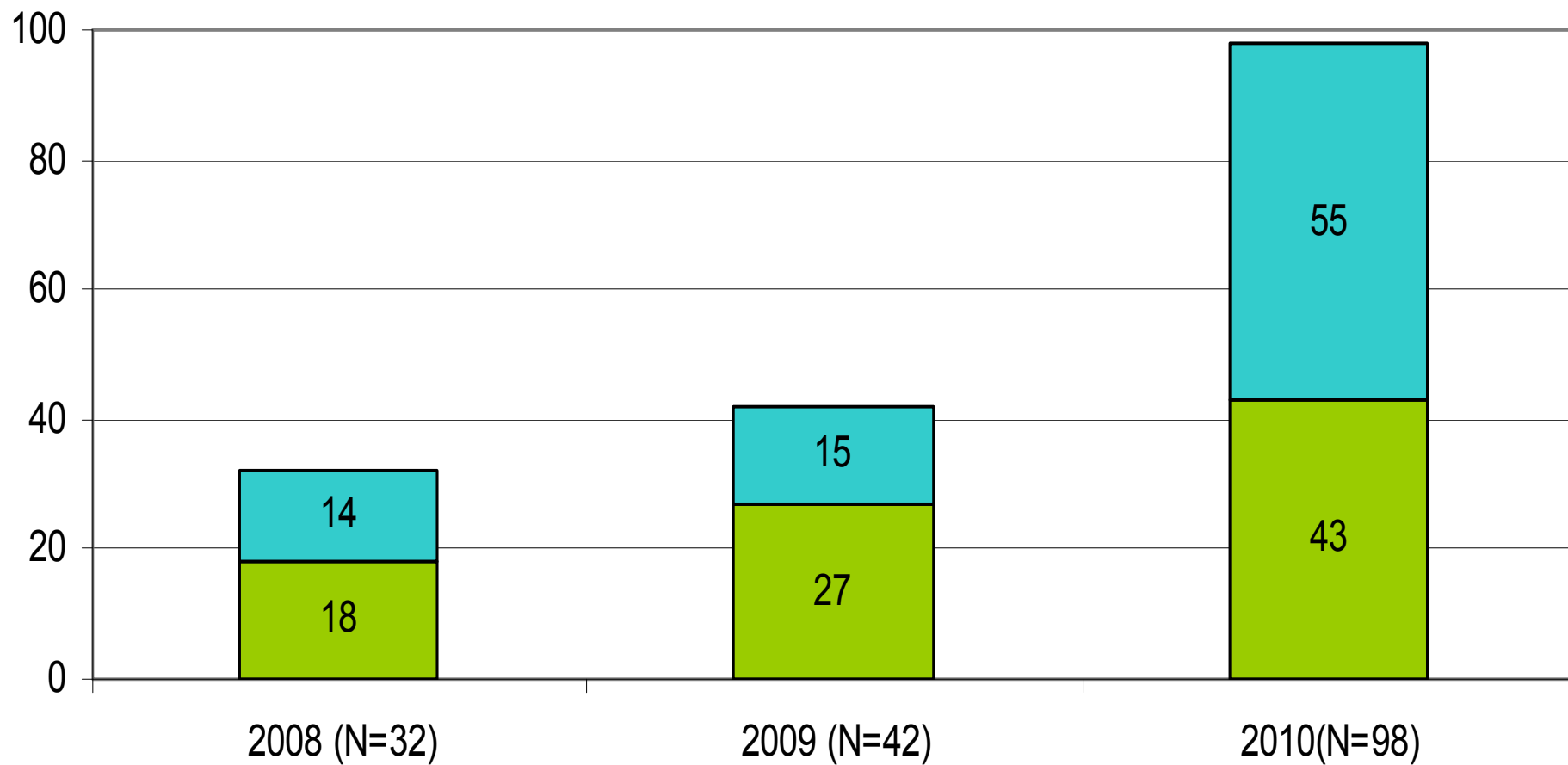
Broj poduzeća u Indeksu 2008. - 2010. prema veličini

■ mala ■ srednja ■ velika

Broj poduzeća u Indeksu 2008 - 2010 po tipu djelatnosti

■ proizvodna ■ uslužna

Dobitnici nagrade za DOP 2008.-2010.

- CEMEX Hrvatska d.d.
- Coca-Cola Beverages Hrvatska d.d.
- DALMACIJACEMENT d.d.
- Energy Pelets d.o.o.
- Ericsson Nikola Tesla d.d.
- EURO – UNIT d.o.o.
- HARTMANN d.o.o.
- Hauska & Partner d.o.o.
- Holcim (Hrvatska) d.o.o.
- Končar Institut za Elektrotehniku d.d.
- NEVA d.o.o.
- OIKON d.o.o.
- Vetropack Straža d.d.

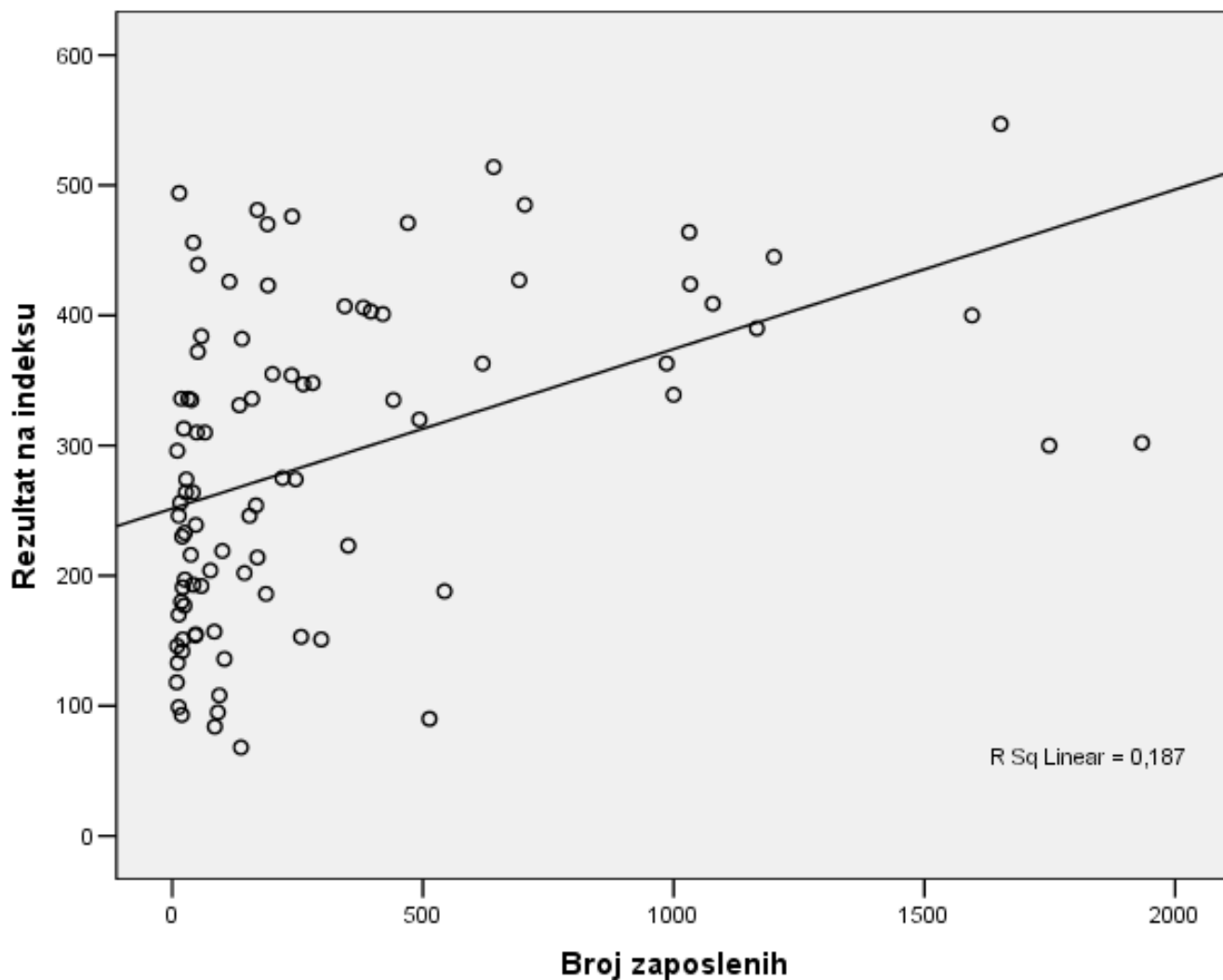
Nagrada za najveći napredak u odnosu na prošlogodišnji rezultat

- Banco Popolare Croatia d.d. (2009)
- 'Jadran' Galenski laboratorij d.d. (2010.)

Oni se redovito vraćaju Indeksu...

- ✓ CEMEX Hrvatska d.d.
- ✓ COMBIS d.o.o.
- ✓ ERICSSON NIKOLA TESLA d.d.
- ✓ HARTMANN papirna ambalaža d.o.o.
- ✓ HAUSKA i PARTNER d.o.o.
- ✓ HOLCIM (Hrvatska) d.o.o.
- ✓ KONČAR - INSTITUT ZA ELEKTROTEHNIKU d.d.
- ✓ PRIVREDNA BANKA ZAGREB d.d.
- ✓ VETROPACK STRAŽA Tvornica stakla d.d.

Broj zaposlenih

Pearsonov
koeficijent korelacije
 $r = 0,43$
 $P = 0,03$

Zaposleni

Postoji li osoba, odbor ili odjel, koji su zaduženi za održivi razvoj i/ili društveno odgovorno poslovanje

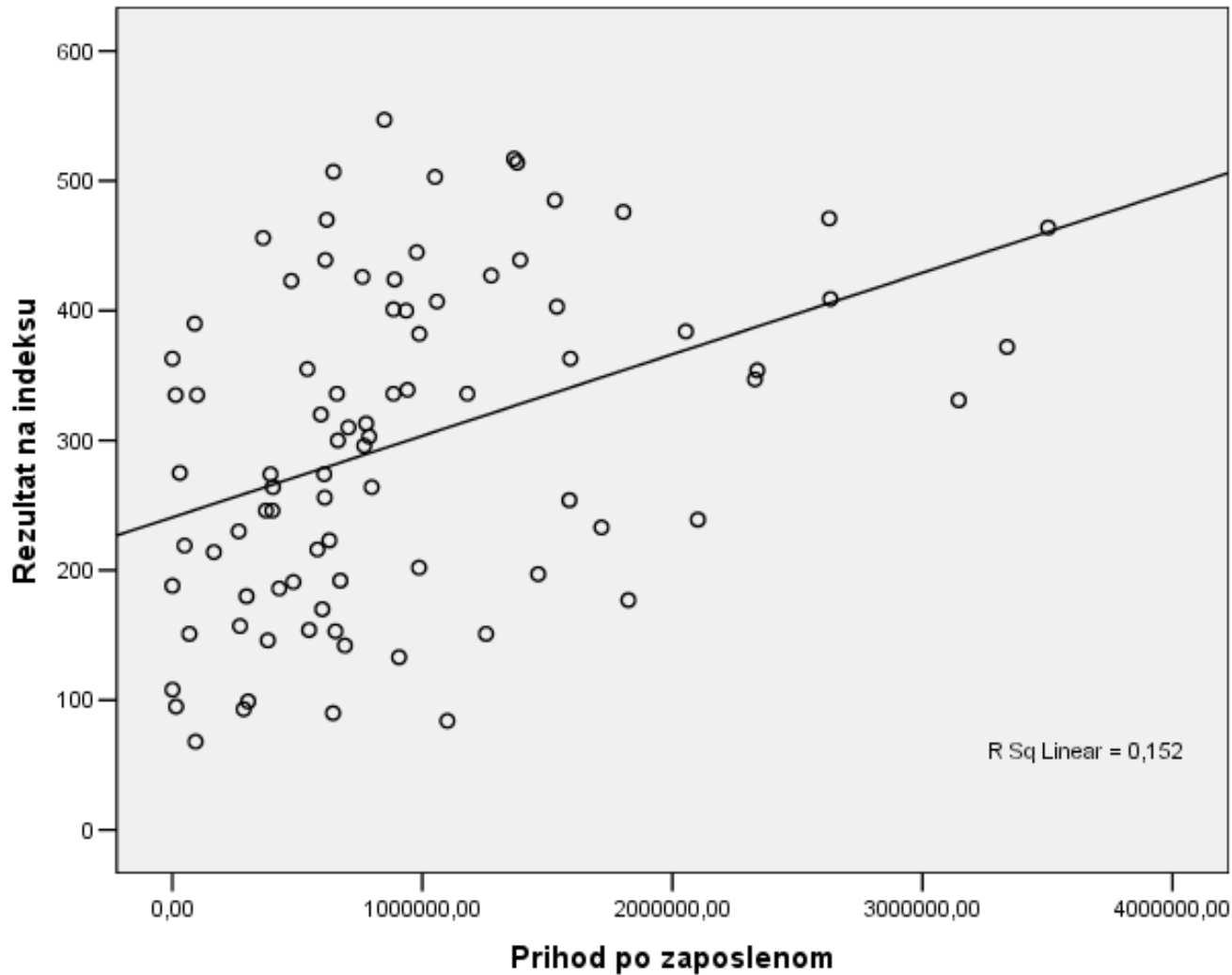
	Cijeli uzorak	Kvartili			
		1.	2.	3.	4.
N	98	24	25	25	24
Osoba	39%	13%	28%	40%	75%
Odbor	22%	4%	12%	24%	50%
Odjel	17%		12%	24%	33%
Ne postoji osoba, odbor ili odjel	39%	83%	56%	16%	

Zaposleni

Udio žena na menadžerskim pozicijama

	Cijeli uзорak	Kvartili			
		1.	2.	3.	4.
Udio žena na menadžerskim pozicijama	0,275	0,182	0,245	0,347	0,325

Prihod po zaposlenom

Pearsonov
koeficijent korelacije
 $r = 0,39$
 $P = 0,03$

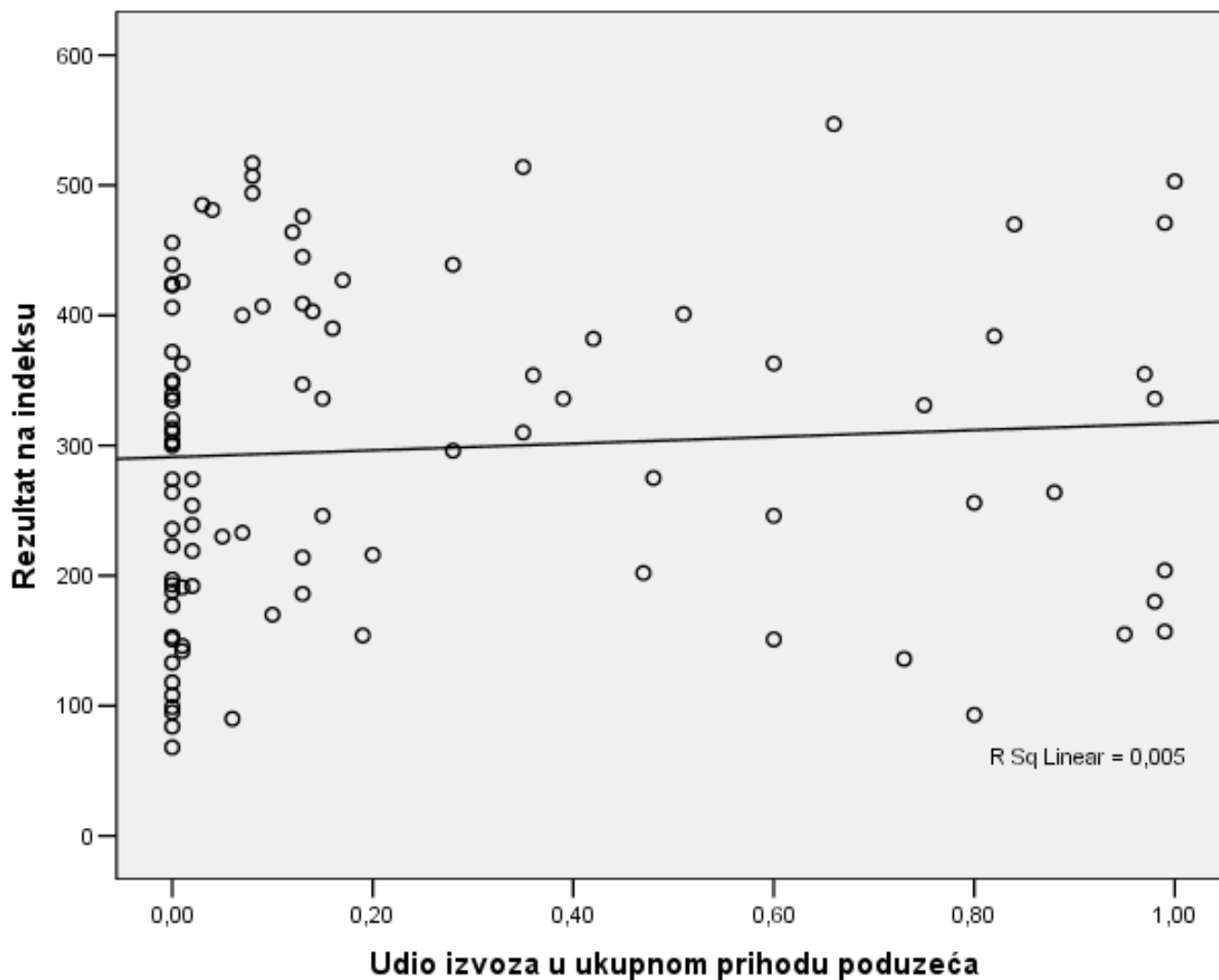
Prihod po zaposlenom

	Cijeli uzorak	Kvartili			
		1.	2.	3.	4.
Prihod	1.089.637	516.316	1.171.280	1.341.171	1.301.939

Zaposleni

	Cijeli uzorak	Kvartili			
		1.	2.	3.	4.
Netto plaća	6.070,3	4.881,0	5.612,5	6.418,3	7.037,9

Udio izvoza u ukupno prihodu

Pearsonov
koeficijent korelacije
 $r = 0,08$
 $P = 0,03$

Bruto novostvorena vrijednost

	Cijeli uzorak	Kvartili			
		1.	2.	3.	4.
Brutto novostvorena vrijednost	315.968.279	21.432.242	45.056.827	115.004.634	751.244.692

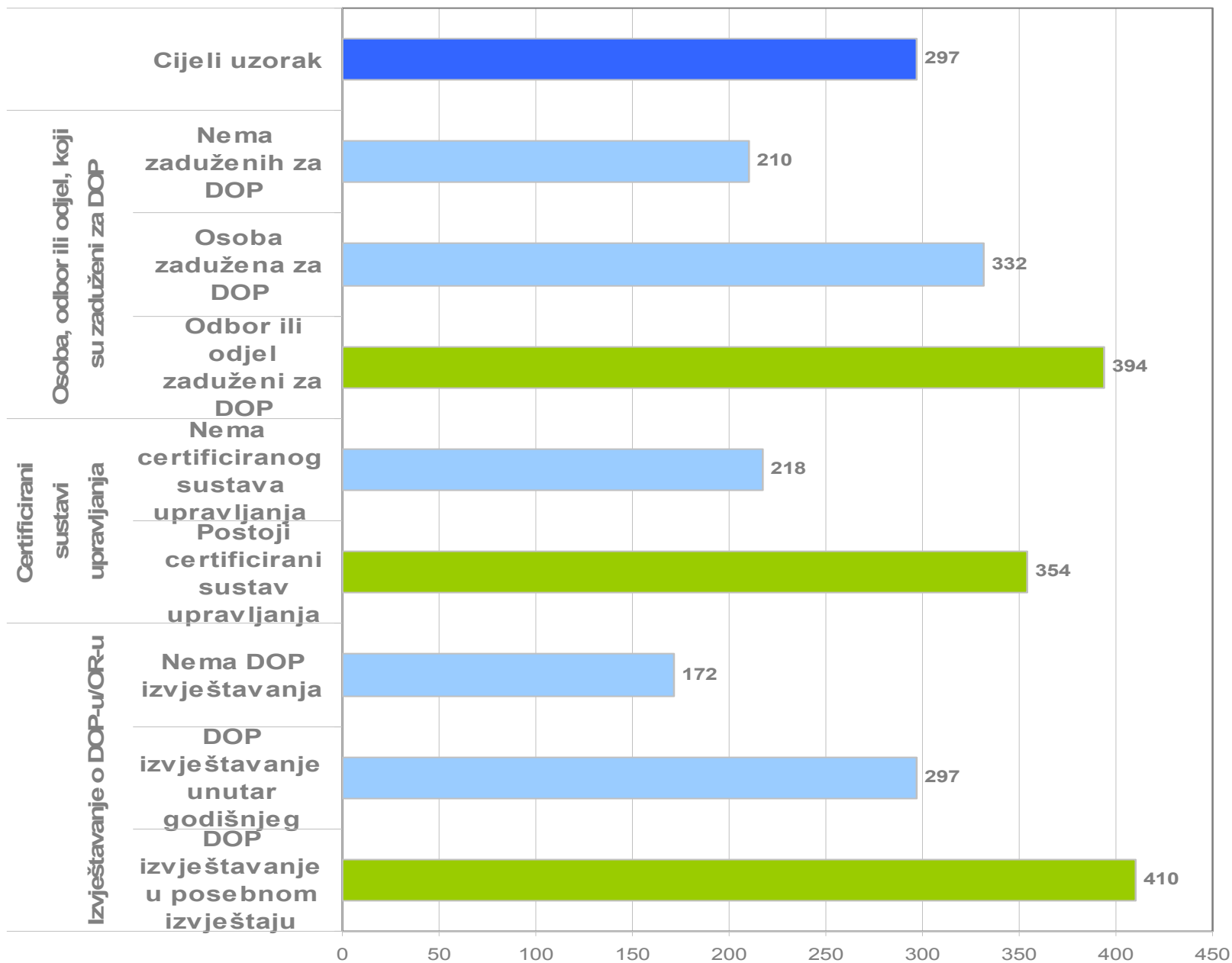
Trend integracije DOP-a - Indeks 2010. (N=98)

- ✓ 90% - članice poslovnih udruženja za DOP i OR
- ✓ 84% - osvrće se na DOP i OR u poslovnim odlukama,
- ✓ 74% - godišnji programi i budžeti za ljudske resurse
- ✓ 72% izvještava o DOP-u i OR-u – 45% u sklopu godišnjih izvještaja, a 28% putem zasebnih izvještaja
- ✓ 66% - godišnji programi i budžeti za zaštitu okoliša
- ✓ 64% - DOP i OR u temeljnim dokumentima
- ✓ 60% - DOP i OR u organizacijskoj strukturi
- ✓ 58% - godišnji programi za korporativno upravljanje

Sustavni pristup - praksa najboljih

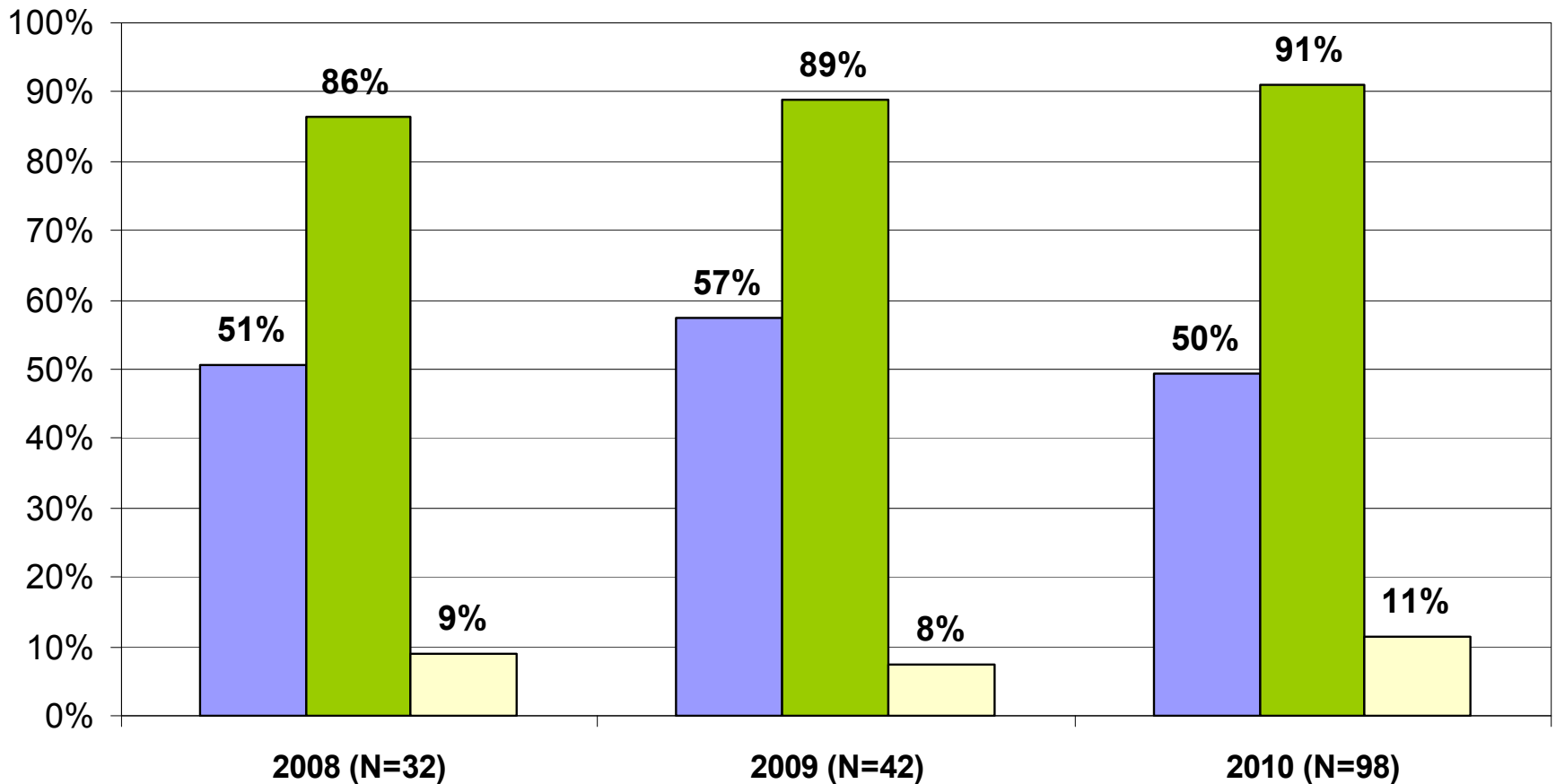
- DOP je redovito integriran u organizacijsku strukturu, poslovne strategije i sustave upravljanja **među 25% najuspješnijih poduzeća** na Indeksu 2010.
- Statistički značajna povezanost između ukupnog rezultata na Indeksu i **procesa izvještavanja o DOP-u**, certificiranih **sustava upravljanja** te postojanja **organizacijske jedinice za DOP (odjel, odbor)**

PROSJEČNI REZULTAT NA INDEKSU DOP-a 2010. (N=98)

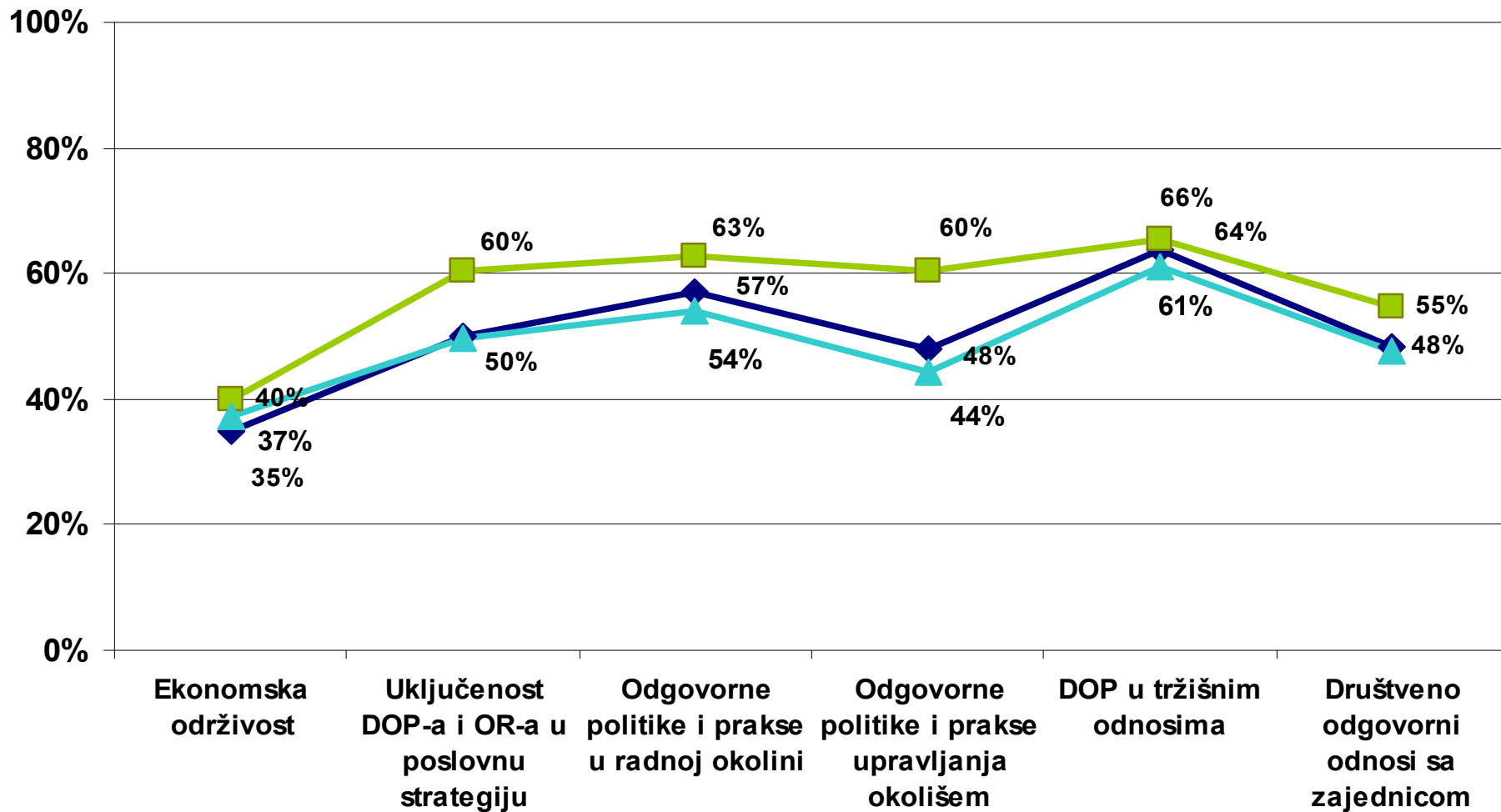
Ostvarenost bodova na razini Indeksa 2008. - 2010.

■ Prosječna ostvarenost bodova ■ Maksimalna ostvarenost bodova ■ Minimalna ostvarenost

Prosječna ostvarenost bodova kroz kategorije i godine

◆ 2008 N = 32   ■ 2009 N = 42   ▲ 2010 N = 98

Razvijenost DOP-a po dimenzijama Indeksa 2010.

(N=98)

Ekonomska održivost

100%

DOP u tržišnim odnosima

61%

37%

Odgovorne politike i prakse
upravljanja okolišem

44%

Odgovorne politike i prakse u
radnoj okolini

54%

48%

Društveno odgovorni odnosi sa
zajednicom

50%

Uključenost DOP-a i OR-a u
poslovnu strategiju

0%

Prema Indeksu, DOP je...

najrazvijeniji

- ✓ Odnosi s dobavljačima
- ✓ Odnosi s konkurencijom
- ✓ Vrednovanje rada zaposlenih
- ✓ Ulaganja u obrazovanje zaposlenika
- ✓ Odnosi s kupcima i potrošačima

najmanje razvijen

- ✗ Odnosi s dioničarima i korporativno upravljanje
- ✗ Ekonomska održivost
- ✗ Lobiranje i zagovaranje
- ✗ Praćenje utjecaja na okoliš
- ✗ Politika zapošljavanja

Ekonomska održivost – izazov objave!

- misija i vizija
- strateško planiranje
- **prihod po zaposlenom**
- bruto novostvorena vrijednost
- izvoz
- **ulaganja u istraživanja i razvoj (porezna olakšica)**

- Strateško planiranje je pravilo među kompanijama u Indeksu!
- Deficit bodova uslijed izostanka objave financijskih pokazatelja i izvora
- Zabrinjavajuće malo poduzeća koja ostvaruju porezne olakšice za istraživanja i razvoj
- **TRANSPARENTNOST SE NAGRAĐUJE!**
- **POSLOVNA USPJEŠNOST PRATI DRUŠTVENU ODGOVORNOST!**

DOP usidren u tržišnim odnosima

Teme:

- **odnosi s dobavljačima**
- **odnosi s kupcima i potrošačima**
- **odnosi s dioničarima i korporativno upravljanje**
- **odnosi s konkurencijom**

Dobre prakse

- ✓ **Pisane politike nabave i obveze** spram dobavljača – redovito plaćanje!
- ✓ **Ulaganja u poslovni razvoj dobavljača** – čak dvije trećine velikih i srednjih poduzeća u Indeksu 2010.
- ✓ **Kodeksi korporativnog upravljanja** – ima ih polovica velikih i srednjih poduzeća u uzorku 2010.
- ✓ **DOP integriran u marketinške komunikacije!**
- ✓ **Izveštavanje o pritužbama i tužbama** za potrebe Indeksa!

DOP u radnoj okolini – mješovita slika

Teme:

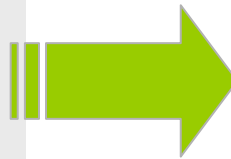
1. politika zapošljavanja
2. vrednovanje rada
3. ulaganje u obrazovanje i zapošljivost zaposlenika
4. kvaliteta i sigurnost radnih uvjeta
5. organizacijska klima

- ✓ visoka **svijest** o nužnosti ulaganja u poticajnu radnu okolinu
- ✓ stalno **profesionalno usavršavanje** – pravilo, a ne iznimka!
- ✗ **neujednačenost dobrih praksi** s obzirom na specifična pitanja i ciljeve te vrstu i status kadra (fokus na menadžere)
- ✗ DOP se još široko i sustavno **ne komunicira svim zaposlenicima**

Odgovorne politike i prakse upravljanja okolišem

Teme:

1. upravljanje okolišem
2. praćenje utjecaja na okoliš
3. provedba mjera zaštite okoliša
4. dionici i upravljanje okolišem
5. obavezna pitanja za proizvodna poduzeća

- Oko polovica poduzeća u Indeksu 2010. različitih profila ima neke komponente sustava upravljanja okolišem
- Široko prepoznate prilike za značajne uštede resursa
- Visok stupanj transparentnosti u objavi informacija o inspekcijskom nadzoru

DOP u zajednici – prostor za promjene!

Teme:

1. briga o lokalnom i društvenom razvoju
2. **odgovorne prakse lobiranja i javnog zagovaranja**

- ✓ Velika poduzeća predvode socijalni dijalog na razini industrije i JPLS te oblikovanje javnih politika
- ✓ Sva su se poduzeća izjasnila o pitanju **financiranja političkih stranaka** i velika većina ima službeni stav - skoro polovica je protiv!
- ✗ **Praćenje utjecaja i dijalog u zajednici** - nedovoljno iskorištena prilika za razumijevanje konkurentskog konteksta!
- ✗ Lobiranje i javno zagovaranje – potreba za **sustavnijim i jasnijim pristupom**

Budućnost Indeksa DOP-a

- Kontinuitet provedbe

	2011	2012	2013.	2014.
Stara	100	150	200	250
Nova	100	150	200	250
Ukupno	200	300	400	500

- CILJ: minimalno 100 poduzeća koja će biti stalna
- Parcijalna integracija Indeksa u Zlatnu kunu
- Informiranje investitora i suradnja sa Zagrebačkom burzom
- Prepoznat od strane poduzeća kao pouzdan i inspirativan alat za usporedbu i razvoj najboljih praksi
- Transfer znanja i suradnja sa sličnim inicijativama u EU te zemljama u regiji